

W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne seniora – opieka farmaceutyczna w praktyce.

Prof. dr hab. Michał Markuszewski

Dr n. farm. Izabela Zdrojewska

Opieka farmaceutyczna – USTAWA z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty

Art. 4. [Cele i zakres wykonywania zawodu farmaceuty]

1. Wykonywanie zawodu farmaceuty ma na celu ochronę zdrowia pacjenta oraz ochronę zdrowia publicznego i polega na:

- 1) sprawowaniu opieki farmaceutycznej, o której mowa w ust. 2;
- 2) udzielaniu usług farmaceutycznych, o których mowa w ust. 3;
- 3) wykonywaniu zadań zawodowych, o których mowa w ust. 4;
- 4) wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 5.

2. Opieka farmaceutyczna to świadczenie zdrowotne w rozumieniu art. 5 pkt 40 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.), udzielane przez farmaceutę i stanowiące dokumentowany proces, w którym farmaceuta, współpracując z pacjentem i lekarzem prowadzącym leczenie pacjenta, a w razie potrzeby z przedstawicielami innych zawodów medycznych, czuwa nad prawidłowym przebiegiem indywidualnej farmakoterapii, obejmujące:

Opieka farmaceutyczna -USTAWA z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty

- 1) **prowadzenie konsultacji farmaceutycznych** - w celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjenta w związku ze stosowaniem produktów leczniczych, wyrobów medycznych, wyposażenia wyrobów medycznych, systemów i zestawów zabiegowych, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 z dnia 5 kwietnia 2017 r.
- 2) **wykonywanie przeglądów lekowych wraz z oceną farmakoterapii, z uwzględnieniem problemów lekowych pacjenta** - w celu wykrywania i rozwiązywania problemów lekowych oraz zapewnienia bezpieczeństwa w procesie farmakoterapii;
- 3) **opracowywanie indywidualnego planu opieki farmaceutycznej, z uwzględnieniem problemów lekowych pacjenta** - w celu określenia celów terapeutycznych możliwych do osiągnięcia przez pacjenta stosującego farmakoterapię oraz wskazania sposobów rozwiązywania wykrytych problemów lekowych, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia i zdrowego trybu życia oraz profilaktyki zdrowotnej;
- 4) **wykonywanie badań diagnostycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 7** - w celu oceny skuteczności i bezpieczeństwa stosowanej przez pacjenta farmakoterapii oraz analizy problemów lekowych występujących u pacjenta, oraz proponowania metod i badań diagnostycznych;
- 5) **wystawianie recept w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego.**

Oczekiwania pacjenta w profesjonalnej aptece

- **Potrzeba uwagi**
- **Możliwość prywatnej oraz poufnej rozmowy**
- **Profesjonalna porada medyczna**
- **Wysokie kwalifikacje farmaceuty**
- **Rozwiązanie problemu**

Jaki jest cel opieki farmaceutycznej dla seniora...?

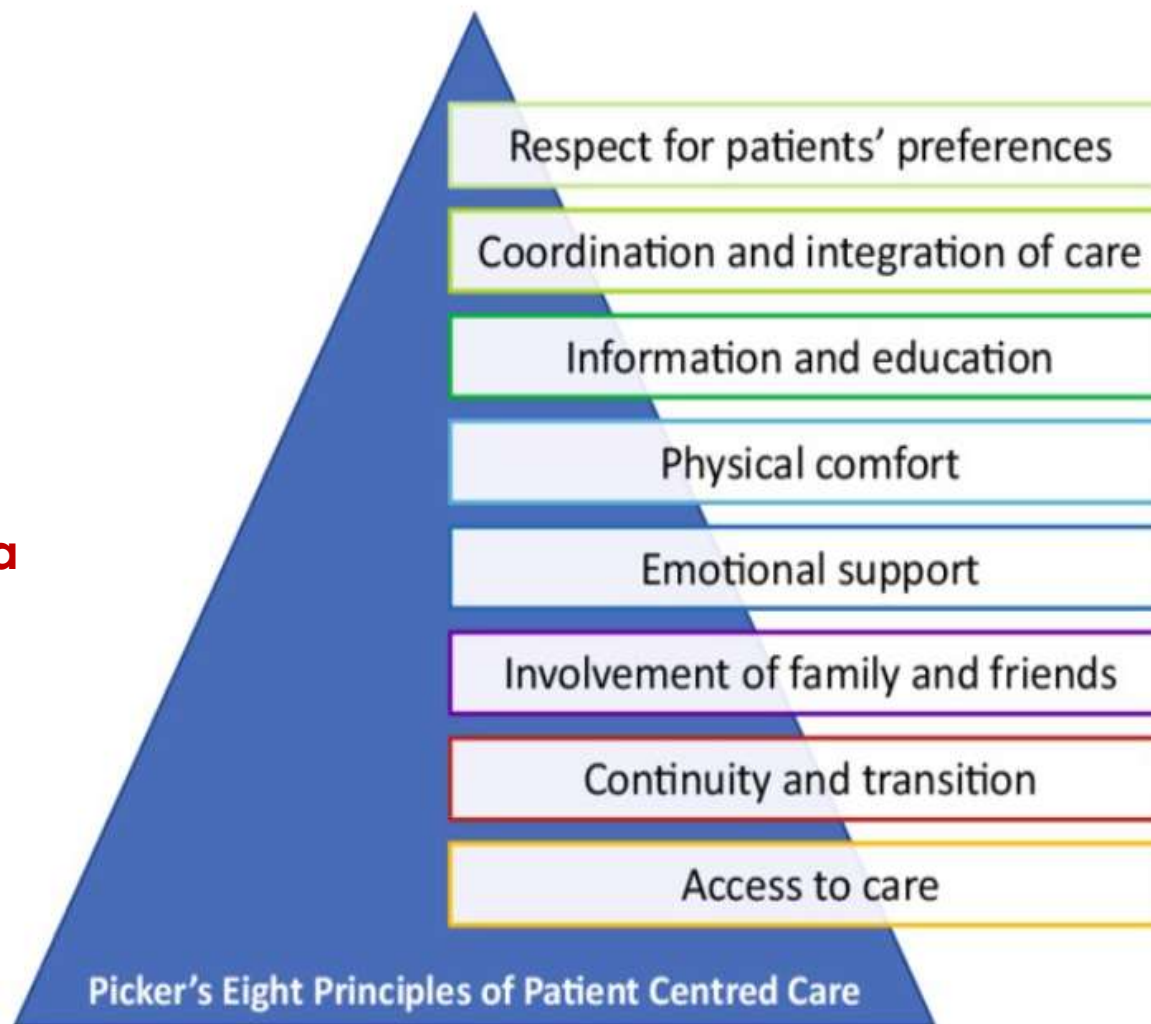
Wskaźniki prawidłowego stosowania leków u seniorów

- Czy jest faktyczne wskazanie do stosowania leku?
- Czy lek jest skuteczny w danej jednostce chorobowej?
- Czy dawka jest prawidłowa?
- Czy wskazówki do przyjmowania leku są prawidłowe?
- Czy wskazówki są praktyczne?
- Czy występują klinicznie istotne interakcje lekowe?
- Czy nie ma niepotrzebnego powielania z innymi lekami?
- Czy czas trwania terapii jest akceptowalny?
- Czy zastosowany lek jest najtańszą alternatywą w porównaniu z innymi lekami o tym samym działaniu

Pacjent w centrum opieki medycznej

Patients Centered Care

- **Współpraca i koordynacja**
- **Opieka fizyczna i emocjonalna**
- **Zaangażowanie bliskich**
- **Ciągłość w leczeniu**
- **Transparentność i wiedza**

Zasada Pickera - opieka skoncentrowanej na pacjencie, z podkreśleniem najważniejszych elementów opieki w celu osiągnięcia wysokiej jakości opieki zdrowotnej przy wysokim zadowoleniu pacjentów.

Idealny świat farmaceuty

- Prywatność/poufność
- Odpowiednia ilość czasu dla pacjenta

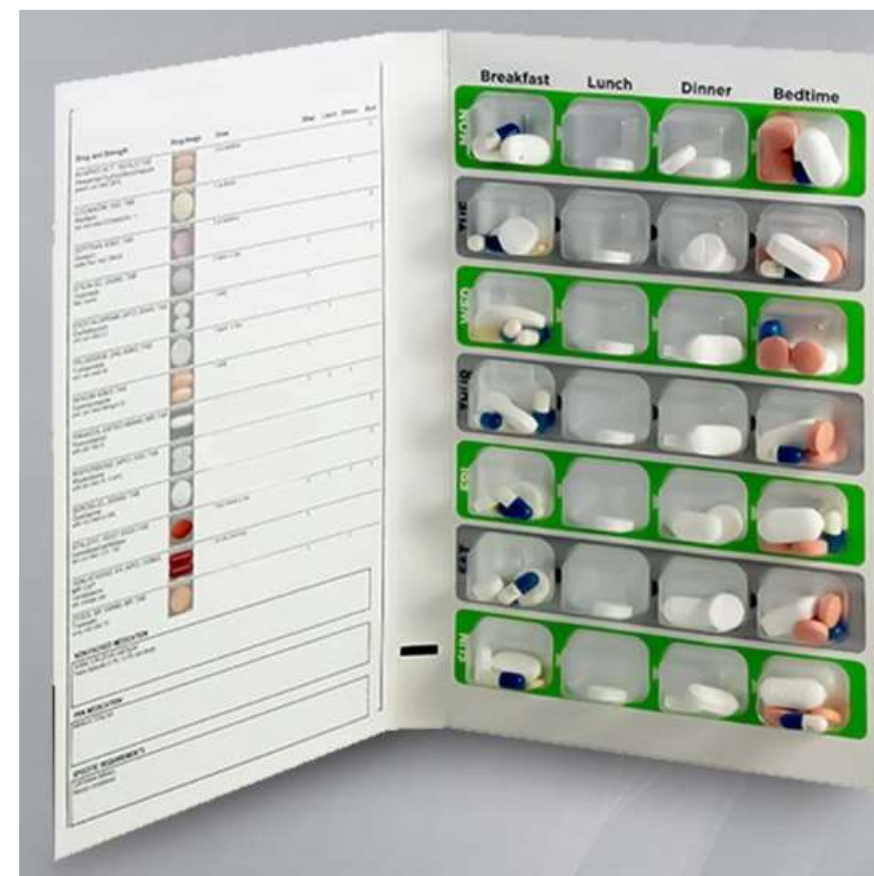

Idealny świat farmaceuty

Usługa – pudełko z lekami:

- Imię, nazwisko, zdjęcie pacjenta (jeśli jest taka potrzeba) w celu odpowiedniego spersonalizowania usługi
- Zdjęcia każdej tabletki z odpowiednią etykietą – umożliwiają identyfikację każdej pozycji w terapii i pomagają w przypadku konieczności szybkiej zmiany leku
- Opis i informacje o dawkowaniu – pomagają zarówno pacjentom, jak i opiekunom lepiej rozpoznać i zrozumieć przepisany lek
- Śledzenie kodów kreskowych

Opieka farmaceutyczna - odpowiedzi na pytania:

1. Jak zażywać/stosować lek?
2. Kiedy przyjmować/stosować lek?
3. Ile leku należy wziąć/użyć?
4. Jak długo należy kontynuować przyjmowanie lub stosowanie leku?
5. Czego można się spodziewać? np. natychmiastowa ulga, czy żadnego efektu przez kilka dni?
6. Dlaczego lek jest stosowany? Co zrobić np. w przypadku pominięcia dawki?
7. Jak rozpoznać i zminimalizować skutki uboczne?
8. Czy należy wprowadzić zmiany stylu życia?

Przykłady programów zdrowotnych – Wielka Brytania

Usługa medyczna ma na celu:

- Identyfikację osób z wysokim ciśnieniem krwi w wieku 40 lat lub starszych (u których wcześniej nie potwierdzono rozpoznania nadciśnienia tętniczego) i kierowanie ich do lekarza pierwszego kontaktu w celu potwierdzenia rozpoznania i odpowiedniego leczenia;
- Na zlecenie lekarza pierwszego kontaktu wykonać doraźne pomiary ciśnienia krwi;
- Wykorzystanie kolejną okazji do promowania zdrowego trybu życia.

Przykłady programów zdrowotnych - USA

- **Million Hearts®** to publiczna inicjatywa w USA mająca na celu zapobiegnięcie milionowi zawałów serca i udarów mózgu w ciągu 5 lat (2022-2027). Koncentruje się na wdrażaniu zestawu priorytetów i celów, które mogą poprawić wydolność układu krążenia.

Priorytety programu:

Budowanie zdrowej społeczności

Optimalizacja opieki medycznej

Koncentracja na równości społecznej w zdrowiu

Kluczowe bariery w zarządzaniu zdrowiem pacjentów

- Łatwy dostęp do wygodnego i spójnego monitorowania ciśnienia krwi i cholesterolu.
- Niewystarczająca ilość czasu - ważne pytania i spersonalizowana porada.
- Koszty leków, skutki uboczne i nawyki związane z ich codziennym stosowaniem.
- Brak ciągłości opieki medycznej u różnych świadczeniodawców.
- Potrzeba promowania zdrowego trybu życia na różnych poziomach.

Komunikacja/Współpraca – lekarz/farmaceuta

- Farmaceuci i lekarze potwierdzają, że multidyscyplinarna współpraca daje wiele możliwości i ma znaczący wpływ na kompleksowe leczenie
- Opieka farmaceutyczna, która opiera się na tego rodzaju partnerstwie, może być bardzo pomocna w utrzymaniu pozytywnych efektów zdrowotnych terapii oraz współpracy
- Integracja farmaceutów i lekarzy jest niezwykle ważna dla poprawy opieki nad pacjentem i skuteczności leczenia poprzez wzajemne uzupełnianie się w celu podejmowania właściwych decyzji dotyczących leków, ciągłości opieki i bezpieczeństwa pacjentów

ALE

- **Niestety, istnieją pewne bariery w praktyce współpracy. Aby partnerstwo było bardziej efektywne i korzystne, konieczna jest modyfikacja, negocjowanie, uzgadnianie celów i edukacja młodych pracowników służby zdrowia w zakresie systemu opieki medycznej**

Korzyści z zaangażowania pacjenta/lekarza/farmaceuty

Zdrowy i zaopiekowany senior

Dziękuję za uwagę

Osoba kontaktowa:

Dr Izabela Zdrojewska

Zakład Farmakodynamiki GUMed

izabela.zdrojewska@gumed.edu.pl